

Bananen

JUMBO

Risicoproduct: Bananen

Herkomst: Colombia, Costa Rica, Ecuador en Peru

Bananen zijn de meest verkochte fruitsoort in de supermarkt. De bananen die bij Jumbo in het schap liggen, komen uit Costa Rica, Colombia, Ecuador en Peru. Op de bananenplantages aldaar spelen verschillende kwesties. Vaak verdienen de arbeiders niet voldoende om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Ook zijn er issues ten aanzien van het milieu.

Sinds 2019 werkt Jumbo samen met andere Nederlandse supermarkten binnen het zogeheten [IMVO-convenant](#). Hierin zijn afspraken vastgelegd over verbetering van werkomstandigheden en levensonderhoud voor de medewerkers op de bananenplantages. Er zit een gat tussen wat deze mensen op dit moment verdienen en wat geldt als leefbaar loon. Jumbo wil dat dit gat uiterlijk in 2025 is gedicht. Het doel is om dan uitsluitend bananen te verkopen die afkomstig zijn van plantages waar de medewerkers een leefbaar loon ontvangen.

Potentiele risico's in bananenteelt

Bij Jumbo realiseren we ons dat de bananenteelt risico's op het gebied van mensenrechten en milieu met zich kan meebrengen. Naast de slechte inkomenspositie van kleine bananenboeren en medewerkers op plantages, onderkennen we ook potentiële risico's op het gebied van veilige werkomstandigheden. Vrijheid van vereniging is soms beperkt en vaak worden mannen en vrouwen ongelijk behandeld, ook op het vlak van beloning. De bananenopbrengst heeft bovendien te lijden onder de negatieve gevolgen van de klimaatverandering. Ontbossing, watergebruik en monocultuur kunnen nadelige gevolgen hebben voor de lokale gemeenschappen en op biodiversiteit ter plaatse. Ook de resistentie tegen schimmels en plagen door overmatig gebruik van bestrijdingsmiddelen vormt een grote uitdaging bij de bananenteelt.

Onze aanpak

Als Jumbo zijn we lid van Sustainability Initiative Fruit and Vegetables (SIFAV). Binnen dit verbond werken leveranciers en retailers samen aan de gezamenlijke doelstelling om de import van fruit en groente uit Afrika, Azië en Midden- en Zuid-Amerika volledig duurzaam te maken. Voor de bananen bij Jumbo geldt dat deze alleen afkomstig kunnen zijn van plantages die GlobalG.A.P. en Rainforest Alliance of Fairtrade gecertificeerd zijn. Leveranciers moeten aantonen dat zij de duurzaamheidsrichtlijnen op het gebied van goede landbouwpraktijk, voedselveiligheid, milieubescherming en arbeidsomstandigheden onderschrijven én naleven. Dit wordt periodiek gecontroleerd.

Bovendien werken de supermarkten binnen het IMVO convenant gericht samen aan het realiseren van een [leefbaar loon in de bananensector](#). In het IMVO-convenant is het streven vastgelegd om in 2025 het gat tussen gangbaar en leefbaar loon met 75% te hebben verkleind. The Sustainable Trade Initiative (IDH), die dit project begeleidt, heeft een salariscalculator (Salary Matrix) ontwikkeld waarmee het verschil tussen het gangbare loon en leefbaar loon niveau kan worden berekend. 'Leefbaar loon' wordt gedefinieerd als het loon dat in een specifiek gebied nodig is om een gezin minimaal in de basisbehoeften te voorzien. Dit omvat goed voedsel, water, woonruimte, onderwijs, gezondheidszorg, vervoer en andere essentiële behoeften, inclusief een kleine reserve of spaarpotje voor onvoorziene situaties. Door het verschil tussen gangbaar loon en leefbaar loon te verkleinen, verbetert de levensstandaard van de medewerkers.

Bij Jumbo leggen we de lat hoger voor de volumes die wij afnemen van de plantages en farms: voor dat deel moet het gat voor 100% zijn gedicht. Samen met onze leverancier Dole brengen we het verschil in kaart tussen het loon dat momenteel als gangbaar geldt én het loon dat in de verschillende productielanden als leefbaar loon is geclassificeerd. In het kader van dit project raadplegen wij verschillende stakeholders, zoals NGO's, de keurmerken RFA en Fairtrade, lokale en Nederlandse vakbonden, leveranciers en experts.

Eerste resultaten: transparantie en inzicht in de keten

Transparantie bananenketen:

In 2021 kwamen de bananen bij Jumbo via leverancier Dole uit Colombia (ca. 53%), Costa Rica (ca. 39%), Ecuador (ca. 4%) en Peru (ca. 3,5%). Op al onze bananen zit een sticker met de code van de plantage waar deze zijn geteeld. Door het invoeren van deze code in de [plantagezoeker](#) zijn relevante gegevens over de farms terug te vinden, zoals aantal hectare, aantal medewerkers, certificering, aandachtspunten en locatie. De bananen worden met eigen schepen van Dole getransporteerd naar Antwerpen, en vandaaruit over de weg naar de Groot Fresh Group in Hedel. Daar vindt het verdere rijpingsproces plaats totdat ze naar de Jumbo distributiecentra worden vervoerd (totaaloverzicht herkomst van bananen, zie bijlage).

Inzicht in gat tussen gangbaar en leefbaar loon:

Met behulp van salary matrices is inzicht verkregen in het gat tussen gangbaar en leefbaar loon voor de verschillende functies op de plantages (zie tabel 1) Op het eerste oog lijkt er sprake te zijn van loondiscriminatie tussen mannen en vrouwen, maar dit is te verklaren doordat mannen zwaarder veldwerk doen en daardoor meer worden beloond; vrouwen zorgen vooral voor het wassen en verpakken van de bananen. Voor het beantwoorden van de vraag of loondiscriminatie tussen mannen en vrouwen ook geldt in gelijke functies, is verdere analyse nodig. In de loop van 2022 zullen we dit samen met Dole onderzoeken.

2020	Costa Rica	Colombia
Aantal farms dat salary matrix heeft ingevuld	9	39
Gemiddeld volume aandeel Jumbo t.o.v. totale volume productie plantages	3%	3%
Gemiddeld gat leefbaar loon	9%	5%
% medewerkers dat geen leefbaar loon verdient	60%	9%
% vrouwelijke medewerkers dat geen leefbaar loon verdient	95%	45%
Gemiddeld gat leefbaar loon vrouwelijke medewerkers	11%	6%
% vrouwelijke medewerkers op deze farms	20%	10%
Gemiddeld gat leefbaar loon mannelijke medewerkers	8%	3%

Tabel 1: inzicht in loon bananenketen Jumbo

Certificering

Alle bananenplantages en kleine boeren zijn GlobalG.A.P. en Rainforest Alliance of Fairtrade gecertificeerd. Uit analyses van de certificeringsrapportages kunnen we opmaken dat er binnen de toeleveringsketen van Jumbo op nagenoeg alle plantages vakbondsactiviteiten mogelijk zijn. De certificering richt zich op criteria ten aanzien van veilige werkomstandigheden en risico's omtrent milieu, biodiversiteit en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Daardoor kunnen we stellen dat deze risico's geminimaliseerd zijn.

Op de agenda in 2022

Op basis van de inzichten die zijn verkregen uit de analyses over leefbaar loon, hebben we samen met Dole een plan van aanpak opgesteld om in 2025 het gat tot een leefbaar loon voor 100% te dichten. We verkleinen het aantal plantages waarvan we bananen afnemen, waardoor het af te nemen volume per plantage zal stijgen. Op deze manier kunnen we daadwerkelijk een verschil maken voor de medewerkers aldaar. Het gat tussen gangbaar en leefbaar loon wordt dan immers gedicht voor het totale volume dat we afnemen. In 2022 volgt een nadere analyse om vast te kunnen stellen of er werkelijk sprake is van loondiscriminatie tussen mannen en vrouwen in gelijke functies. Voorts gaat onze aandacht uit naar enkele specifieke punten in het SIFAV-convenant, te weten biodiversiteit, klimaat en waterreductie.

Bijlage

Alle bananen gaan rechtstreeks van de plantage naar Jumbo. De plantagecodes hieronder in de tabellen geven aan welke plantage bananen produceert voor Jumbo. Daarnaast is af te lezen hoeveel Jumbo van het totale volume van deze plantage heeft afgenomen (uitgedrukt in percentages) en hoe dit volume zich verhoudt t.a.v. het totale volume bananen dat Jumbo verkoopt. Het gemiddelde percentage dat Jumbo afneemt van de plantages binnen de plantagegroep of smallholder groep is 3%.

Met behulp van de Dole [plantagezoeker](#), door het invoeren van de vijf-cijferige code (die ook op de bananensticker staat), kom je bij de plantage en kom je meer te weten over het land, aantal medewerkers, certificeringen en hoeveel bananen er geteeld worden.

Colombia

47,5% van de bananen bij Jumbo is afkomstig van 45 bananenplantages van Banacol in Colombia. Het gaat om de volgende plantages:

Plantage/farm	% volume binnen de farm group/ small holder organisation	% volume van totaal volume bananen Jumbo
55002	0,5	0,25
55003	0,5	0,26
55006	0,5	0,24
55008	0,7	0,34
55108	0,2	0,12
55116	1,6	0,77
55315	2,4	1,13
55316	1,9	0,90
55317	3,1	1,45
55318	2,7	1,30
55319	2,4	1,12
55335	2,7	1,30
55336	3,1	1,46
55428	2,0	0,93
55518	4,0	1,90
55523	0,9	0,44
55526	5,4	2,55
55557	0,1	0,03
55606	1,6	0,74
55617	1,7	0,80
55618	2,3	1,09
55709	2,6	1,23
55713	2,3	1,10
55716	0,2	0,09
55717	3,0	1,45
55718	6,3	2,97
55719	1,3	0,59

55720	0,2	0,11
55721	0,4	0,18
55722	0,8	0,39
55730	0,6	0,27
55732	0,6	0,27
55733	0,6	0,27
55738	3,4	1,61
55739	2,3	1,10
55741	6,6	3,16
55742	6,2	2,94
55743	2,4	1,14
55764	0,4	0,17
55769	4,7	2,23
55790	0,0	0,01
55794	0,0	0,01
55802	6,5	3,08
55807	3,7	1,74
55816	4,8	2,26

5,69% van de bananen bij Jumbo is afkomstig van 41 bananenplantages van Tecbaco in Colombia. Het gaat om de volgende plantages:

Plantage/farm	% volume binnen de farm group/ small holder organisation	% volume van totaal volume Jumbo
50015	0,1	0,01
50042	0,8	0,04
50111	0,4	0,02
50200	0,1	0,01
50207	0,3	0,02
50210	1,0	0,06
50315	1,4	0,08
50402	0,0	0,00
50403	2,2	0,13
50404	2,4	0,13
50405	0,5	0,03
50406	1,9	0,11
50411	1,7	0,09
50413	0,2	0,01
50414	1,7	0,10
50416	0,9	0,05
50417	3,5	0,20
50426	5,1	0,29
50430	1,9	0,11
50506	2,2	0,13

50508	1,5	0,08
50517	0,7	0,04
50519	0,7	0,04
50523	8,9	0,51
50524	9,3	0,53
50525	13,1	0,75
50526	11,3	0,64
50531	1,7	0,10
50601	5,5	0,31
50606	3,1	0,18
50639	0,3	0,02
50648	0,7	0,04
50771	1,1	0,06
50780	1,4	0,08
50802	0,7	0,04
50803	0,9	0,05
50921	2,4	0,14
50766	5,0	0,28
50775	1,5	0,08
50764	1,4	0,08
50772	0,5	0,03

Costa Rica

21,80% van de bananen bij Jumbo is afkomstig van 16 bananenplantages van Dole in Costa Rica. Het gaat om de volgende plantages:

Plantage/farm	% volume binnen de farm group/ small holder organisation	% volume van totaal volume Jumbo
10104	6,3	1,37
10110	3,9	0,85
10111	4,5	0,98
10112	3,4	0,74
10221	4,4	0,95
10225	4,5	0,98
10330	6,9	1,51
10332	4,7	1,03
10336	6,5	1,42
10607	3,6	0,79
10608	4,6	1,00
10609	4,4	0,95
10610	6,1	1,33
10611	6,3	1,38
10651	14,7	3,21
10654	15,2	3,31

17,47% van de bananen bij Jumbo is afkomstig van 9 onafhankelijke bananenplantages in Costa Rica. Het gaat om de volgende plantages:

Plantage/farm	% volume binnen de farm group/ small holder organisation	% volume van totaal volume Jumbo
10530	5,9	1,04
10531	12,6	2,19
10575	9,1	1,59
10578	12,9	2,25
10580	10,1	1,77
10584	11,1	1,93
10588	12,8	2,24
10595	14,8	2,58
10599	10,8	1,88

Ecuador

1,63% van de bananen bij Jumbo is afkomstig van 3 zogeheten smallholder grower associations in Ecuador. Het betreft uitsluitend biologische bananen. Dit zijn de associations:

Plantage/farm	% volume binnen de farm group/ small holder organisation	% volume van totaal volume Jumbo
31050	7,6	0,12
31159	39,4	0,64
31190	53,0	0,86

2,43% van de bananen bij Jumbo zijn afkomstig van 25 onafhankelijke en Dole farms en plantages in Ecuador. Het gaat om de volgende farms en plantages:

Plantage/farm	% volume binnen de farm group/ small holder organisation	% volume van totaal volume Jumbo
31010	1,8	0,04
31129	2,0	0,05
31141	3,3	0,08
31201	0,3	0,01
31245	3,3	0,08
31289	2,4	0,06
31290	12,3	0,30
31313	2,5	0,06
31341	5,0	0,12
31343	3,6	0,09
31344	3,6	0,09
31376	1,4	0,03
31519	4,6	0,11
31562	0,7	0,02
31566	3,3	0,08

31572	3,7	0,09
31575	10,4	0,25
31620	3,1	0,07
31682	4,5	0,11
31692	1,2	0,03
31950	2,3	0,06
31955	7,0	0,17
31983	2,7	0,07
32313	0,8	0,02
34575	14,0	0,34

Peru

3,5% van de bananen bij Jumbo is afkomstig van 6 zogeheten smallholder grower associations in Peru. Het betreft uitsluitend biologische bananen. Dit zijn de associations:

Smallholder grower associations	% volume binnen de farm group/small holder organisation	% volume van totaal volume Jumbo
81512	17,3	0,60
82416	21,1	0,73
82417	36,3	1,26
82420	19,5	0,68
82412	1,3	0,05
81513	4,4	0,15